

TUO-20 Siikaluoma Heli(UM)

08.02.2019
JULKINEN

Asia

Komission suositus neuvostolle neuvottelujen aloittamisesta Yhdysvaltojen kanssa vaatimustenmukaisuuden arvioinnista

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Tämän E-kirjeen tarkoitus on antaa eduskunnalle tietoa Euroopan komission 18.1.2019 antamasta suosituksesta neuvoston päätökseksi, jolla komissio pyytää neuvostolta valtuuksia aloittaa neuvottelut Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen välisestä sopimuksesta vaatimustenmukaisuuden arvioinnista.

Asiaa käsiteltiin ensimmäistä kertaa neuvoston kauppapoliittisessa komiteassa 25.1.2019. Käsittely jatkuu kauppapoliittisessa komiteassa tulevana viikkoina. Asiaa on tarkoitus käsitellä myös epävirallisessa kauppaministerien kokouksessa Bukarestissa 21.-22.2.2019, minkä jälkeen tavoitteena on neuvotteluohjeiden hyväksyminen neuvostossa.

Suomen kanta

Valtioneuvosto tukee neuvotteluiden käynnistämistä vaatimustenmukaisuuden arvioinnista komission ehdottamien neuvotteluohjeiden mukaisesti. Valtioneuvosto tukee neuvotteluvaltuuksien antamista komissiolle.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan komissio antoi 18.1.2019 suositukset neuvostolle sopimusneuvotteluiden aloittamiseksi Yhdysvaltojen kanssa vaatimustenmukaisuuden arvioinnista (teollisuustuotteiden testaus, tarkastus ja sertifiointi) ja teollisuustuotteiden tullien poistamisesta. Jälkimmäisestä tiedotetaan eduskuntaa erillisellä E-kirjeellä UM2019-00045.

Suositukset neuvottelujen aloittamisesta perustuvat komission puheenjohtaja Junckerin ja presidentti Trumpin tapaamisessa 25.7.2018 sovittuun tavoitteeseen kartoittaa mahdollisuuksia kehittää EU:n ja Yhdysvaltojen kauppasuhteita neljällä eri alueella: (i) teollisuustuotteiden (pl. autot) tullien poistaminen, (ii) sääntely-yhteistyön tiivistäminen, (iii) soijapapujen ja nesteytetyn maakaasun (LNG) EU-tuonnin lisääminen/helpottaminen, ja (iv) WTO-reformin edistäminen. Lisäksi Juncker ja Trump sitoutuivat siihen, ettei neuvottelujen aikana ryhdytä sopimuksen vastaisiin toimenpiteisiin. Yhdessä sovittuun julkilausumaan sisältyi myös maininta osapuolten halusta ratkaista teräs- ja alumiinitullikysymys. (E-kirje 18.9.2018 UM2018-01031)

Syksyn aikana yhteistyöalueiden kartoitusta on tehty toimeenpanevassa työryhmässä, jota EU:n puolelta johtaa kauppakomissaari Malmström ja Yhdysvaltojen puolelta kauppaedustaja Lighthizer. Virkamiestasolla on keskitytty erityisesti sääntelykysymyksiin, joissa on nähty eniten mahdollisuuksia saavuttaa konkreettisia tuloksia lyhyelläkin aikavälillä. Sen sijaan teknisellä tasolla teollisuustuotteiden tullit ovat jääneet vähemmälle huomiolle. Yhdysvaltojen tutkina autojen ja autonosien tuonnin mahdollisesta vaikutuksesta kansalliseen turvallisuuteen samoin kuin tutkinnasta johtuva uhka EU:iin kohdistuvista mahdollisista lisätulleista ovat omalta osaltaan vaikeuttaneet keskustelua. Energiasta ja soijapavuista on käyty keskusteluja rakentavassa hengessä. WTO-reformia koskevat keskustelut on ainakin tässä vaiheessa keskitetty EU:n, Yhdysvaltojen ja Japanin kolmikantayhteistyöhön. Teräs- ja alumiinitullikysymystä ei ole ratkaistu.

Poliittisella tasolla Malmströmin ja Lighthizerin keskusteluja ovat leimanneet erilaiset näkemykset mahdollisten neuvottelujen katteesta. Yhdysvallat on koko ajan ajanut maataloutta osaksi neuvotteluja, kun taas EU on pitäytynyt heinäkuun julkilausuman tavoitteissa. Lähestymistapojen ero näkyy molempien osapuolten tammikuussa julkaisemissa neuvottelutavoitteissa. Yhdysvaltojen hallinnon kongressille 11.1.2019 esittämät tarkemmat neuvottelutavoitteet noudattelevat pitkälti Yhdysvaltojen muissa viimeaikaisissa neuvotteluissa asettamia tavoitteita ja sisältävät käytännössä kaikki kauppaneuvottelujen osa-alueet. Euroopan komission nyt julkaisemat kaksi neuvotteluohje-ehdotusta sen sijaan koskevat ainoastaan heinäkuun yhteisessä julkilausumassa sovittuja osa-alueita.

Neuvotteluohje-ehdotuksen pääkohdat

Vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevien neuvotteluiden aloittaminen on osa laajempaa kokonaisuutta, jolla pyritään parantamaan yhteistyötä EU:n ja Yhdysvaltojen välillä sääntelyaiheissa ja säädösten tukena olevien standardien käytössä.

EU:lla ja Yhdysvalloilla on käytössä pitkälti toisistaan poikkeavat vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt sen todentamiseksi, että teollisuustuotteet täyttävät niille asetetut turvallisuusvaatimukset ja vaaralliset tai muutoin vaatimusten vastaiset tuotteet eivät pääse markkinoille. Tällaiset toisistaan poikkeavat menettelyt johtavat lisäkustannuksiin ja monimutkaisiin hallinnollisiin prosesseihin lisäämättä välttämättä tuotteen turvallisuutta. Sopimuksella helpotettaisiin EU:n ja Yhdysvaltojen välistä teollisuustuotteiden kauppaa luomalla keinoja hyväksyä vastavuoroisesti vaatimustenmukaisuuden arviointituloksia.

Tavoitteena on neuvotella Maailman kauppajärjestö WTO:n mukainen, vastavuoroinen ja tasapainoinen sopimus, joka sisältää määräyksiä vaatimustenmukaisuuden arvioinnista EU:n ja Yhdysvaltojen välillä. Sopimuksella ei alenneta korkeaa suojantasoja EU:ssa tai Yhdysvalloissa.

Vaatimustenmukaisuuden arvioinnin tulosten vastavuoroisen hyväksymisen helpottaminen laskisi yritysten vientikustannuksia. Tämä hyödyttäisi suhteellisesti eniten pieniä ja keskisuuria yrityksiä, joita testauksesta, tarkastuksista ja sertifiointista aiheutuvat korkeat kustannukset rasittavat suuria yrityksiä enemmän. Korkeat kustannukset voivat itse asiassa estää pienten ja keskisuurten yritysten viennin kokonaan.

Komissio esittää, että sopimuksessa sitoudutaan tarkastelemaan, onko mahdollista ottaa käyttöön helpompia vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä sen perusteella,

kuinka suuri riski tuotteeseen liittyy. Jos tuote on matalariskinen, voisivat testaus-, tarkastus- ja sertifiointivaatimukset olla helpommat.

Tavoitteena on myös, että maahantuova osapuoli hyväksyisi vaatimustenmukaisuuden arvioinnin tulokset, jotka osoittavat, että tuote on maahantuovan osapuolen omien vaatimusten mukainen, vaikka tulokset on antanut toisen osapuolen alueelle sijoittautunut vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos.

Sopimuksen tulisi pääasiassa kattaa sektorit, joilla on paljon kaupanesteitä kuten koneet ja sähkölaitteet ja joille maahantuova osapuoli vaatii kolmannen osapuolen tekemiä vaatimustenmukaisuuden arviointeja. Sopimuksen ehtona olisi, että osapuolet sopivat julkisen viranomaisen valvovan tehokkaasti maaperällä olevia vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksia.

Neuvotteluvaltuudet on tarkoitettu antaa komissiolle.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Yhteistä kauppapolitiikkaa koskeva SEUT 207 artiklan kohta 3 ja 4 yhdessä SEUT 218 artiklan 3 ja 4 kohdan kanssa. Valtioneuvosto pitää ehdotettua oikeusperustaa asianmukaisena.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamenttia tiedotetaan asiasta SEUT 218 artiklan 10 kohdan mukaisesti.

Kansallinen valmistelu

E-kirjettä on käsitelty kauppapoliittisen jaoston (EU2) kirjallisessa menettelyssä 31.1.-4.2.2019.

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asia kuuluu unionin yksinomaiseen toimivaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

EU:n ja Yhdysvaltojen välisen tavarakaupan arvo oli 633 miljardia euroa vuonna 2017. Teollisuustuotteiden osuus tästä oli 598 miljardia (94 prosenttia). Yhdysvallat on teollisuustuotteiden osalta EU:n tärkein vientimaa, ja toiseksi tärkein tuontimaa Kiinan jälkeen.

Teollisuustuotteissa merkittävä vientisektori on koneet ja laitteet. Kauppavaihdon arvo oli vuonna 2017 noin 166 miljardia euroa, mikä vastaa noin neljännestä koko EU:n tavarakaupan arvosta. Sopimuksella pyritään helpottamaan muun muassa juuri koneiden ja laitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointia ja tätä kautta alentamaan yritysten markkinoillepääsykustannuksia ja lisäämään EU:n ja Yhdysvaltojen välistä kauppaa.

Suomen tavaravienti Yhdysvaltoihin oli vuonna 2017 noin 4,1 miljardia euroa. Tästä teollisuustuotteiden osuus oli yli 95 prosenttia. Samana vuonna tavaratuonnin arvoksi mitattiin hieman alle 2 miljardia euroa.

Koneet ja laitteet ovat myös Suomelle tärkeä vientisektori edustaen 1,1 miljardin euron arvolla noin neljännestä Suomen tavaraviennistä Yhdysvaltoihin vuonna 2017. Vuonna 2017 koneiden ja laitteiden vienti kasvoi noin 22 prosenttia verrattuna vuoteen 2016. Vienti on jatkanut kasvuaan myös vuonna 2018. Vuoden 2018 tammi-lokakuussa koneiden ja laitteiden vienti kasvoi 8 prosenttia verrattuna vuoden 2017 tammi-lokakuuhun. Vuonna 2017 koneiden ja laitteiden osuus Suomen tuonnista Yhdysvalloista oli lähes kolmannes.

Sopimuksella on myönteisiä vaikutuksia niille sektoreille, joiden vaatimustenmukaisuuden arviointia helpotetaan kuten koneet ja laitteet. Tarkkoja lukuja ei voida esittää, koska viennin tulevaa määrää ei voida ennakoida ja testauksesta, tarkastuksesta ja sertifiointista tulevia tarkkoja säästöjä on vaikea mitata. Sopimuksella ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia, sosiaalisia tai ympäristövaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Komissio antoi samassa yhteydessä suosituksen neuvottelujen käynnistämiseksi Yhdysvaltojen kanssa teollisuustuotteiden tulleista, josta on valmisteltu erillinen E-kirje UM2019-00045. Lisäksi EU:n ja Yhdysvaltojen välisten suhteiden viimeaikaisesta kehityksestä on lähetetty eduskunnalle erillinen E-kirje UM2018-01050.

Asiakirjat

COM(2019) 15 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ulkoministeriö, Marjut Akola, p. 0295 351 105
 Ulkoministeriö, Heli Siikaluoma, p. 0295 351 133
 Ulkoministeriö, Marja Kuosmanen, p. 0295 350 110
 Ulkoministeriö, Maria Kauko, p. 0295 350 339
 Ulkoministeriö, Lauri Kangasniemi, p. 0295 350 110
 Ulkoministeriö, Maria Guseff, p. 0295 351 158

EUTORI-tunnus

EU/2019/0342

Liitteet

Viite

Asiasanat Hoitaa	Kauppapoliittinen komitea, Yhdysvallat, vaatimustenmukaisuuden arviointi TEM, UM
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, PLM, SM, STM, TULLI, VM, VNK, YM
